

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt SELÇUK tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

Türkiye'de en önemli toplumsal gruplardan birini oluşturan 9 milyonu aşkın yaşlılık aylığı alan emekliler ile 4 milyon civarındaki hak sahipleri ciddi geçim sıkıntıları ile yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmaktadırlar. TÜRK-İŞ Raporu'nun Şubat ayı verilerinde Türkiye'de dört kişilik bir aile için açlık sınırının 2 bin 719 lira ve yoksulluk sınırının 8 bin 856 lira olduğu düşünüldüğünde her ne kadar hazine katkısı ile en düşük emekli aylığı 1500 TL'ye çekilmiş olsa da TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarıyla beraber emeklilere yapılan zam oranlarının Covid-19 pandemisi döneminde hızla artan hayat pahalılığı karşısında emekli yurttaşlarımızı açlıkla ve derinleşen yoksullukla yüz yüze bıraktığı açıktır.

Ayrıca almış oldukları düşük ücretlerle yaşamlarını sürdürmeye çalışan emeklilerden ilaç ve muayene katkı payı adı altında yapılan maaş kesintileri zorlu yaşam koşullarında bir de sağlıklı yaşam haklarından ödün vermeleri anlamına gelmektedir.

Nitekim Avustralya merkezli, küresel insan kaynakları ve yönetim danışmanlığı firması Melbourne Mercer'inin her yıl, emeklilerin refahı, ülkelerin geçmişi, bu günü ve tahmini geleceğiyle, ekonomik gelişmesi, politikası, siyasal ve demografik değişiklikler, yaşlı nüfus bağımlılığı, enflasyon, vergi baskısı, sağlık yatırımları gibi birçok unsurun yer aldığı 50'den fazla göstergeyi dikkate alarak hazırladığı ve Türkiye'yi ilk kez 2019 yılında dahil ettiği, 12.nci Küresel Emeklilik Endeksi 2020 Raporu'nda Türkiye'nin 39 ülke arasından 37. sırada olduğu yer almaktadır.

WMB

Reform adı altında 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Türkiye'nin sosyal güvenlik sistemini değiştiren uygulamaları emekli aylıklarının sistematik bir biçimde düşmesine neden olurken, aylık bağlama oranı, güncelleme katsayısı, aylıkların alt sınırı ve aylıkların arttırılmasına yönelik hükümlerle, emeklilerin maaşlarının asgari ücrete oranı hızla gerilemeye başlamış, emeklilik yaşı yükseltilmiş, emekliliği hak ediş koşulları zorlaştırılmıştır.

2000 öncesi dönemde uygulanan alt sınır aylık bağlama oranının yüzde 70'ten az olmayacağı hükmü 2000 sonrası için alt sınır aylık bağlama oranının yüzde 35'e düşürülmesiyle birlikte aylıkları koruyan bir sistem kalmamıştır. Sosyal güvenliğin en temel kuralı eşitlik ilkesi iken mevzuatta yapılan değişiklikler ile emekli aylıklarında farklılıklar oluşmuştur. SSK VE BAĞ-KUR sigortalarının aylıklarının hesaplanması; çalışılan dönemlerde yürürlükte olan kanun hükümlerine göre, karma sistem üzerinden yapılmakta ve bu hesaplama sistemi ile de eşitliği bozan bir uygulama meydana gelmiştir.

Ayrıca; yapılan kanun değişiklikleri emekçiler aleyhine olmuştur, tüm emeklileri olumsuz etkilemiştir ve toplum yararı içermemektedir. Öte yandan tüm dünyada geçerli olan hukuk ilkesi gereğince "aleyhte çıkan bir kanunun geriye doğru işletilemez" ilkesi mevcut iken bu yasa geriye doğru işletilerek kadınların kademeli olarak 58, erkeklerin kademeli olarak 60 yaşında emekli olması hükme bağlanmış ve bugün EYT olarak adlandırılan emekçi çalışanların hakkı yenmiştir. Hukukun temel kurallarından olan "kazanılmış hak ilkesi" dahi gözetilmeden SSK'lı, Bağ-Kur'lu veya Emekli Sandığına tabi tüm sigortalılara ayırım yapılmaksızın yaş engeli konularak milyonlarca emeklilikte yaşa takılanların kazanılmış hakları gasp edilmiştir. Ayrıca; emeklilikte yaşa takılan sigortalılar, prim ödeme gün sayısı ve sigortalılık süresini doldurup yaşı bekledikleri sürede çalışmaya devam ederlerse ücretlerinden malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta primleri kesilmeye devam edilmektedir.

Pandeminin daha da yoksullaştırdığı emeklilerin maaşlarını günün koşullarına uyumlu hale getirmenin yanı sıra, ek gelirle desteklenmesi gerektiği ortadadır.

Bu bağlamda;

- 1- Emekli yurttaşlarımız ile hak sahiplerinin yaşam standartlarının ve sağlık hakkının korunması, ödenecek aylıkların alt sınırının en az asgari ücretle eşitlenmesi ve yoksulluk sınırının altında olmaması amacıyla emekli aylıklarının insanca yaşanacak bir seviyeye çıkarılmasına yönelik Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?
- 2- Aynı koşullarda emekli olanlar arasındaki uçurumun giderilmesine yönelik Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?

44767

- 3- Pandemi koşullarında yaşlılara, kronik rahatsızlığı olan emekli yurttaşlara destek verilmesi, sağlık hizmetlerinde uygulanan tüm kesintilerin kaldırılması, ilaç katkı payları alınmamasına yönelik Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?
- 4- Emeklilerin sendikal haklarının Anayasal güvenceye alınmasına yönelik Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?
- 5- Emekli maaşlarının tek taraflı olarak değil, sendika ile toplu sözleşme yapılarak belirlenmesine yönelik Bakanlığınızın herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır?
- 6- Prim gününü dolduran ancak yaş sınırına takılan emekçilerimizin emekli olması ve emeklilere insana yakışır koşullar sağlanması durumunda genç işsizliğin azaltılması mümkün olacaktır. Bu iki yönlü mağduriyetin giderilmesi ve çifte iyileştirme planı konusunda bir çalışmanız var mıdır?
- 7- Mevcut sosyal güvenlik yasalarına göre açlık sınırının altında emekli maaşı ve mezarda emeklilik koşullarını değiştirmek için bir düzenleme yapacak mısınız?
- 8- Ev kadınlarına emeklilik ve sosyal güvence hakkı tanınmasına dair bir çalışmamız olacak mıdır?